

ZASADY W NASZEJ RODZINIE - czyli jak wspólnie z dziećmi stworzyć dom pełen bezpieczeństwa i szacunku

STANDARDY
OCHRONY

Od czego zacząć?

Co to są „Zasady w naszej rodzinie”?

To proste, zrozumiałe ustalenia, które tworzycie razem z dziećmi. To nie regulamin ani urzędowy dokument – to Wasza wspólna domowa umowa, która pomaga wszystkim domownikom wzajemnie się usłyszeć.

„Zasady w naszej rodzinie” to także odpowiednik Zasad bezpiecznych relacji między dorosłymi i dziećmi oraz między dziećmi i dziećmi, które są częścią Standardów ochrony małoletnich wprowadzonych ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Ustawowy obowiązek posiadania i wdrożenia standardów dotyczy wszystkich podmiotów prowadzących działania z dziećmi, w tym także rodzin zastępczych wszystkich typów. „Zasady w naszej rodzinie” są propozycją dostosowania wymagania ustawowego do szczególnej specyfiki rodziny zastępczej: bez niepotrzebnych formalizmów, regulaminów, biurokracji i niezrozumiałego żargonu.

Co odróżnia „Zasady w naszej rodzinie” od typowych Zasad bezpiecznych relacji przyjętych w urzędowych standardach ochrony małoletnich?

- Powstają **w Waszym domu**, a nie w gabinecie urzędnika.
- Są **dostosowane do potrzeb** prywatnej rodziny i uwzględniają specyfikę rodzin zastępczych.
- Są **tworzone z dziećmi i dla dzieci**.
- Mogą być kolorowe, zabawne, pełne obrazków – jak tylko chcecie!
- Ich celem jest **dobro i bezpieczeństwo każdego domownika**.

Dlaczego warto stworzyć takie zasady?

- Bo każda rodzina – także zastępcza – potrzebuje jasnych, wspólnych reguł.
- Bo dzieci potrzebują poczuć się ważne i mieć wpływ na to, co dzieje się w ich domu.
- Bo wspólne ustalanie zasad to sposób na budowanie relacji i zaufania.
- Bo to wypełnia obowiązek wynikający z przepisów, ale bez tworzenia sztywnych, biurokratycznych dokumentów.

3 złote zasady tworzenia domowych zasad:

1. **Bez narzucania** – zasady powstają wspólnie, z poszanowaniem głosu dzieci.
2. **Bez nadęcia** – nie tworzymy dokumentów, tylko rozmawiamy, słuchamy i ustalamy.
3. **Bez schematów** – forma zależy od Was: może to być plakat, rysunek, lista, magnes, plansza z naklejkami lub coś zupełnie innego.

1. Zaprosicie dzieci do rozmowy

Powiedzcie im, że chcecie razem ustalić, co pomaga Wam się czuć dobrze w domu. Możecie nazwać to:

- Naradą rodzinną
- Tworzeniem Domowych Zasad Szacunku
- Rodzinnymi warsztatami artystycznymi o szacunku

Ważne: każde dziecko – niezależnie od wieku i stanu zdrowia – może wnieść coś istotnego. Dajcie głos wszystkim dzieciom.

2. Zadawajcie wspierające pytania.

Na przykład:

- Co sprawia, że czujemy się dobrze w naszym domu?
- Co możemy robić, żeby było nam razem łatwiej?
- Co zrobimy, gdy się pokłócimy?
- Co jest dla Ciebie ważne, żebyś czuł/a się bezpiecznie?
- Czego nie lubisz, kiedy ktoś robi?
- Co mogą robić rodzice, żeby dzieciom było dobrze?
- Co mogą robić dzieci, żeby inne dzieci w domu dobrze się czuły?

3. Wypisujcie (lub rysujcie!) zasady

Korzystajcie z takich materiałów, z jakich chcecie: kredki, farby, flamastry, pisaki czy długopisy. Powstające dzieło może być wielkie jak plakat lub małe jak kartka z notatnika. Nie musi to być „poważny” dokument. Wasze zasady mogą wyglądać tak, jak chcecie.

Wybierzcie formę, jaka pasuje do Waszej rodziny:

- Plakat z rysunkami i naklejkami?
- Mapa myśli?
- Tablica z magnesami?
- Kolaż ze zdjęciami?
- Zasady napisane w komiksie?
- Plansza z puzzli, które razem składać?

Możliwości są nieskończone!

4. Podzielcie zasady na trzy części:

ZAWSZE

Co powinno być zasadą w naszym domu?

Na przykład:

- Pomagamy sobie
- Mówimy do siebie z szacunkiem
- Każdy może powiedzieć „nie”
- Wspieramy się, gdy komuś jest trudno

NIGDY

Na co się nie zgadzamy?

Na przykład:

- Nie bijemy się
- Nie wyśmiewamy się
- Nie opowiadamy innym o historii innych domowników: każdy ma prawo sam opowiadać o swoim życiu
- Nie przezywamy się

NASI RODZICE ZASTĘPCZY

Czego dzieci mogą oczekiwać od dorosłych?

Na przykład:

- Że będą nas kochać i dbać o nas
- Że będą nas słuchać
- Że nie będą krzyczeć ani bić
- Że będą mówić nam prawdę

Ważne: „Zasady w naszej rodzinie” nie są kontraktem ani listą obowiązków! Nie wpisujemy w nie dyżurów sprzątanía łazienki ani zakazów skierowanych do konkretnych domowników, np. „Kasia musi słuchać się rodziców”. Zasady są o tym, czego dzieci potrzebują od rodziców zastępczych i pozostałych dzieci, aby wszyscy czuli się ze sobą bezpiecznie i dobrze. Jak w domu.

Kilka wskazówek dla rodziców zastępczych:

- **Unikajcie trudnych słów** – dzieci muszą rozumieć każdą zasadę.
- **Zwracajcie uwagę na emocje** dzieci podczas rozmowy – jeśli coś je niepokoi, nie ciągnijcie tematu na siłę.
- **Unikajcie porównań do rodziny pochodzenia** – dla wielu dzieci to bolesne.
- **Szanujcie tempo dzieci i własne** – czasem zasady powstają stopniowo, w kilku etapach.
- **Warto wracać do zasad co jakiś czas** – niech żyją i rozwijają się razem z Waszą rodziną.

Co dalej?

- Umieśćcie zasady w widocznym miejscu.
- Wracajcie do nich, np. raz w miesiącu lub kiedy coś się wydarzy.
- Dajcie dzieciom przestrzeń, by proponowały zmiany.

Zasady mają służyć Waszej rodzinie, nie odwrotnie.

A co, jeśli nie wychodzi?

1. To normalne!
2. Nie każda rozmowa od razu przynosi efekty. Dzieci mogą się wahać, milczeć albo żartować. To też forma komunikacji. Dajcie im czas i pokazujcie cierpliwość.
3. Jeśli potrzebujecie wsparcia – porozmawiajcie z koordynatorem, psychologiem lub poproście o pomoc Fundację Dajemy Dzieciom Siłę (dyżury standardów ochrony dzieci odbywają się w każdy czwartek w godzinach 10.00-14.00 pod bezpłatnym numerem 800-100-100). Możecie też poprosić dzieci, by stworzyły swoją propozycję zasad np. z koordynatorem lub z psychologiem, z którym mają dobrą relację.

Tworzenie zasad w rodzinie to coś więcej niż zapisanie kilku punktów. To budowanie domu, w którym dzieci mogą poczuć, że są ważne, kochane i bezpieczne. Nie potrzebujecie perfekcji. Potrzebujecie tylko gotowości do rozmowy i otwartego serca.

Dziękujemy, że jesteście rodziną. Wasza obecność ma moc.

Ulotka przygotowana z myślą o rodzinach zastępczych i dla nich – z szacunkiem do ich wyjątkowej codzienności.

Publikacja powstała w ramach programu „Razem w trosce o dom. A place called home” finansowanego przez IKEA

